

Zkušenosti z organizace součinnosti mezi všeojskovým svazkem, svazem a výsadkem

Podplukovník Karel Kroupa

S rozmachem raketové techniky dochází v poslední době k růstu výsadkových jednotek. Výsadkové jednotky napomáhají splnit těžké úkoly tankovým a motostřeleckým svazkům v těch fázích boje, kde by docházelo k podstatnému snížení tempa útoku, jako při přechodech horských sedel, soutěsek, vodních toků, komunikačních uzlů, při zničení ZHN apod. Má-li být společný boj výsadkových, tankových a motostřeleckých jednotek úspěšný je třeba společného pochopení úkolu a sladění činnosti. V příspěvku chci uvést několik zkušeností, jak organizovat součinnost a na jaké otázky se zaměřit při řešení společného úkolu mezi taktickým, operačním výsadkem a tankovým, motostřeleckým svazkem nebo svazem.

Výsadkový prapor jako taktický výsadek může působit ve prospěch některého svazku. Je prostředkem velitele svazu a dostává od něj úkoly. Účastní se proto organizace součinnosti u tohoto svazku, v jehož prospěch působí.

V průběhu minulého a letošního výcvikového roku jsme vyzkoušeli několik způsobů, jak sladit činnost výsadku a svazků útočících na směru bojové činnosti výsadku. V několika případech velitel výsadkové jednotky se svým štábem se zúčastnil organizace součinnosti se všemi veliteli útvarů svazku. Velitel svazku řídil tuto činnost sám, přičemž podporu boje výsadku, využití jeho bojové činnosti, sloučení se s výsadkem a další společný boj řešil za přítomnosti celého štábu a všech velitelů útvarů organických i posilových prostředků.

Tento způsob má řadu nedostatků. Za prvé jde o značnou časovou ztrátu pro štáb výsadkové jednotky, protože organizace součinnosti na tomto stupni trvala obvykle dvě i více hodin. Další čas byl ztracen cestou na VS a zpět ke své jednotce. Uvážíme-li, že od výsadkového praporu je požadováno, aby byl připraven k vysazení za 8 hodin od obdržení úkolu, pak jen tato organizace součinnosti spotřebovala 5 hodin, tj. více než 50 % času. S úkolem výsadku, místem a předpokládanou dobou vysazení byl seznámen příliš široký počet osob, čímž jsou vytvářeny předpoklady pro vyzrání.

To je školská metoda, která je snad výhodná tehdy, chceme-li naučit široký okruh osob, jak organizovat součinnost

s výsadkem. Soudobým podmínkám přípravy boje a operace však neodpovídá, vzhledem k časovým možnostem a otázkám utajení.

Zkušenosti ukazují a časové možnosti nás nutí volit jiné formy organizace součinnosti. Velitel výsadkové jednotky a štáb organizují součinnost s užším štábem svazku. Je výhodné a v duchu předpisu Vys-1-1, aby tuto součinnost řídil osobně velitel, náčelník štábu svazku nebo jejich zástupci a najednou se všemi nutnými funkcionáři štábu svazku se vyřešily otázky součinnosti. Vyzkoušeli jsme i takový způsob, že postupně přicházeli jednotliví funkcionáři a vyřešili vzájemně otázky součinnosti s výsadkem. Závěr této součinnosti učinil velitel svazku. Souhrn vyřešených otázek mezi výsadkem a štábem svazku přenesl velitel svazku na svou organizaci součinnosti ve formě nařízení, platných pro velitele útvarů i náčelníků druhů vojsk v potřebném rozsahu. Toto se dělo již bez výsadkového štábu.

Tento způsob je velmi výhodný a dochází k podstatnému zkrácení potřebného času, jak pro štáb svazku, tak i štáb výsadkové jednotky. Tato součinnost u štábu jednoho tankového svazku trvala 40 minut. Při tom byly utajeny podstatné otázky před osobami, které je nemusí znát ještě v době plánování anebo je nemusí znát vůbec. Otázky součinnosti byly vyřešeny daleko hlouběji a podrobněji, aniž jejich řešením byli zdržováni všichni příslušníci štábu. Velitel svazku mohl při organizaci součinnosti s veliteli útvarů a posilových

prostředků jasným a rozhodným způsobem vyřešit společný boj s výsadkem.

Při organizaci součinnosti na štábu svazku s velitelem výsadku je třeba řešit hlavně tyto otázky:

a) použití jaderných úderů v blízkosti prostoru vysazení nebo bojové činnosti výsadku. Uřezné místo, čas, síla, druh a jak jaderný úder ovlivní boj výsadku;

b) směry útoku jednotlivých útvarů svazku, jejich možnou sestavu, směry postupu průzkumných jednotek, jména velitelů;

c) součinnostní čáry (rádiových, optických signálů, zastavení palby jednotlivé signály, hesla, místa setkání velitelů);

d) označení jednotek, věžová čísla tanků, čísla proudů, jiné označení;

e) úkoly, které má výsadek splnit do příchodu vlastních vojsk (co udržet, co prozkoumat, který úsek kontrolovat apod.), vzhledem k možnostem a úkolům výsadku;

f) průletové pásmo a jeho zabezpečení;

g) podpora dělostřelečtím svazkem, raketovými i klasickými a způsob vyžadování palby;

h) stanovit předpokládané úkoly po sloučení se s vlastními vojsky, podřízenost výsadku od okamžiku sloučení s vlastními jednotkami a prostor soustředění po splnění úkolů;

i) jak bude vyřešeno zdravotnické zabezpečení, deaktivace nebo odmoření, doplnění ostatními druhy materiálu a zásob;

j) přidělit volací znaky, funkční čísla, hovorové a signální tabulky, kódování map, všechny potřebné údaje pro spojení.

Má-li být zkrácena doba pro organizaci součinnosti s výsadkem, musí se štáb svazku na ni připravit. Velitel svazku dostává v době plánování bojové nařízení pro zabezpečení boje výsadku od velitele svazu. V tomto dokumentu se dovídá úkol výsadku v jedné nebo dvou variantách. Dále je zde nařízeno, jakými prostředky zabezpečí velitel svazku boj výsadku do doby sloučení (průletové pásmo, hodnota dělostřelecké podpory apod.). Tento dokument řeší podřízenost výsadku po sloučení, spojení, dobu a místo organizace součinnosti.

Na základě nařízení dostává štáb svazku podklad pro organizaci součinnosti s výsadkem. Do této doby má štáb svazku zpracovat plán organizace součinnosti (v bodech otázky, které je nutno řešit), náčelníci druhů vojsk, náčelník operačního oddělení připravit nařízení pro podřízené útvary pro zabezpečení boje výsadku, vyplývající z bojového nařízení velitele

svazu i podle rozhodnutí velitele svazku. Soustředit a připravit k předání veškeré materiály pro utajení velení a spojení. Velitel dělostřelečtva svazku zabezpečit přípravu styčné dělostřelecké skupiny pro řízení palby raket i klasického dělostřelečtva. Tato skupina se tvoří obvykle z jednoho důstojníka — dělostřelce, jednoho poddůstojníka — dělostřeleckého průzkumníka a jednoho radisty. Do příchodu štábu výsadkové jednotky musí být tato skupina dokonale připravena a vybavena pro řízení palby „na sebe“.

Štáb svazu zabezpečuje při každém použití taktického výsadku přepravu, ochranu i leteckou podporu boje výsadku, prostředky jaderného napadení, protivzdušnou obranu, dělostřelecké, tylové zabezpečení, zprávy o nepříteli apod.

Je nutné, aby při řešení součinnosti mezi vzdušným výsadkem a svazkem byl přítomen zástupce štábu svazu, který je seznámen se zámyslem velitele svazu a může na místě řešit sporné nebo nejasné otázky.

*

Operační výsadek je zpravidla jednotka v síle výsadkové brigády, divize nebo i několik svazků. Je prostředkem velitele vyššího svazu a může ve prospěch svazu působit a to na rozhodujícím směru bojové činnosti, nebo mu může být přidělena na určitý úkol.

První varianta byla u našeho štábu jednou připravena. Považují za užitečné se o ní zmínit.

Velitel výsadkové brigády s užším štábem měl přiletět v 06.30 na letiště, kde byl péčí velitele svazu vrtulník pro rychlou přepravu na VS svazu. V 07.00 na VS svazu začíná součinnost v takovém pořadí:

07.00 až 07.30 velitel brigády doloží stav brigády, náčelník štábu svazu seznámí se situací v pásmu svazu, velitel svazu vydá úkol veliteli brigády, náčelník průzkumu svazu informuje o možnostech a pravděpodobném zámyslu nepřítel vzhledem k prostoru bojové činnosti výsadku;

07.30 až 08.30 pracuje velitel brigády se štábem na předběžném rozhodnutí a odborní náčelníci na základě pokynů odborných náčelníků svazu, kteří jsou jim v této době k dispozici, předloží veliteli brigády své návrhy;

08.30 až 09.00 velitel brigády předloží své rozhodnutí ke schválení veliteli svazu;

09.00 až 10.00 provedení vlastní organizace součinnosti ke čtyřem údobím.

Období organizace součinnosti:

a) Činnost ve výchozím prostoru pro vysazení

- ženijní zabezpečení prostoru;
- ochranu prostoru letectvem a PVO;
- ochranu proti ZHN;
- přesun z vyčkávacího prostoru na odletová letiště;
- spojení;
- doby pohotovosti;
- týlové zabezpečení;

b) za přeletu a vysazení

- dobu přistání skupin dopravního letectva;
- činnosti při úderu letectvem nepříteli na odletová letiště;
- dobu startu z letiště, dobu přeletu, osu přeletu, výška letu;
- sestava proudu;
- doba vysazení vzhledem k času Čv;
- způsob doručení Čv a varianty;
- zabezpečení vysazení a přeletu;
- zabezpečení průletového pásma PVO a dělostřelectvem;

— kdo a v které době provede radiální a chemický průzkum prostoru bojové činnosti;

- záložní plochy pro vysazení;

c) zabezpečení boje

- letecký průzkum, podpora, ochrana;
- dělostřelecké zabezpečení jadernými prostředky, klasickými prostředky;
- způsob vyžadování podpory letectvem, dělostřelectvem;
- co výsadkem bezpečně udržet, co kontrolovat;
- spojení;

d) při sloučení se s vlastními vojsky

- možné směry útoků svazků, které mohou bojovat na směru vysazení výsadku;
- možné úkoly po sloučení (rámcově);

- předpokládaná doba sloučení;
- prostor soustředění po sloučení a splnění úkolů;
- předpokládaná doba (čára), po které bude výsadek podřízen veliteli svazku;
- zdravotnické zabezpečení po sloučení, jak a kde provést případnou dezaktivaci a odmoření;
- doplnění týlovým materiálem.

10.00 až 10.30 přesun štábu brigády na odletové letiště vrtulníkem a odtud letounem do výchozího prostoru pro vysazení.

Po organizaci součinnosti na štábu svazu vyčlenil velitel brigády zástupce náčelníka štábu. Tento provede za přítom-

nosti člena operačního oddělení svazu součinnost se štábem tankového svazku, který vedl útok na směru bojové činnosti výsadku. Na VS svazku se přepravil vrtulníkem a odtud zpět na nejbližší letiště. Z tohoto letiště odletěl zástupce náčelníka štábu ke své jednotce letounem. V některých případech bude třeba, ve stejnou dobu vyslat více důstojníků k provedení součinnosti u těch štábů svazků, s kterými bude výsadek spolupracovat. Je možné i takové řešení, aby svazky, s kterými je předpokládána součinnost, vyslala své styčné důstojníky s potřebnými materiály na VS svazu. Toto řešení bude jistě nejvýhodnější.

Nepovažují dále za nutné rozebírat činnost štábu svazu, protože je ovlivněna do jisté míry tím, působí-li výsadkový svazek ve prospěch svazu, nebo je přidělen k splnění úkolu stanoveného velitelem svazu. Styl práce velitele a štábu svazu bude obdobný jako u svazku. Odlišnost bude v širším zapojení příslušníků štábu svazu, za řídicí a koordinující činnosti operačního oddělení a bezprostředního řízení velitele nebo náčelníka štábu svazu. Správně připravená součinnost na štábu svazu by neměla přesáhnout dobu 120 minut.

Z uvedených příkladů je vidět, že při přípravě výsadkového boje nebo operace v soudobých vysokých tempách jde o čas. Zkrátit potřebný čas, vyhrazený pro organizaci součinnosti, můžeme důkladnou přípravou štábů a zabezpečením leteckých dopravních prostředků pro štáby výsadkových jednotek. Jistě by stálo za úvahu, zda by nebylo správné štáby výsadkových jednotek vyzbrojit vlastními vrtulníky a kurýrními letouny pro více osob pro plnění těchto úkolů. Nakonec by tyto prostředky měly i v míru své výcvikové opodstatnění.

*

Dnešní, moderní způsob bojové činnosti je charakterizován masovým použitím zbraní hromadného ničení, vysokými tempy a náhlými změnami v situaci vojsk. Proto dochází velmi často ke změně plánovaných úkolů.

Při jednom ze cvičení svazu, rozhodl velitel svazu použít taktický výsadek ve třech variantách. Varianta č. 1 — zachvátit a udržet horskou soutěsku na směru útoku motostřeleckého svazku, varianta č. 2 — zachvátit a udržet přepravu přes vodní tok na směru útoku tankového svazku, varianta č. 3 — být připraven ničit ZHN nepříteli. Velitel výsadku obdržel úkol na VS svazu a součinnost byla orga-

nizována na VS tankového svazku za přítomnosti důstojníka motostřeleckého svazku a člena operačního oddělení svazu.

V důsledku hromadného úderu atomovými prostředky nepřítele na tankový svazek a to již po zasazení, byl mu zásadně změněn úkol. Nebylo možno použít ani jednu z variant použití výsadku na směru postupu tohoto svazku. Obdobně byl změněn i úkol motostřeleckému svazku. Novou součinností obvyklým způsobem, tj. osobním stykem obou štábů, jak výsadkového tak tankového, nebylo možno uskutečnit.

Jelikož provozní spojovací údaje i podmínky pro utajené velení se neměnily, řešil velitel svazu situaci tak, že povolal velitele výsadku na VS svazu, kde za přítomnosti směrového důstojníka tankového svazku mu vydal nový úkol. Na místě byla upřesněna i narušená součinnost. Velitel výsadku se vrátil ke své jednotce a připravoval ji pro boj. Směrový důstojník byl vyslán na VS tankového svazku, který vedl boj na novém směru a zde v duchu zámyslu velitele svazku informoval velitele svazku o úkolu výsadku o jeho zabezpečení a přenesl projednané otázky součinnosti do štábu svazu.

Tento směrový důstojník může být z počtu štábu svazu, nebo i výsadkové jednotky. V každém případě musí být tento důstojník seznámen s úkolem výsadku a jeho zabezpečením, být přítomen při řešení součinnosti a v potřebném rozsahu se zámyslem velitele svazu. Kromě toho musí být vybaven potřebnými spojovacími prostředky a pomůckami pro utajené velení jak pro směr s výsadkem, tak i pro spojení se štábem svazu. Jeho předpoklá-

dané stanoviště je u štábu svazku, který útočí na směru bojové činnosti výsadku. Tento směrový důstojník dále zpřesňuje součinnost za boje.

Půjde-li o součinnost s úplně novým svazkem, bude nutné povolat na štáb svazu ve stejnou dobu, kdy je přítomen velitel výsadku, i důstojníka operačního oddělení svazku s potřebnými podklady. Tento důstojník plní pak všechny úkoly, o kterých hovoří předcházející odstavec.

Chci ještě popsat, jak se podařilo tento úkol zvládnout časově. Po rozhodnutí velitele svazu o novém úkolu výsadku, organizovalo operační oddělení svazu krátkou součinností s LOS, štábem dělostřelectva, PVO, oddělením průzkumu a štábem týlu v otázkách zabezpečení nového úkolu výsadku. Tyto složky štábu po své linii vydaly odborná nařízení podřízeným útvarům. Operační oddělení zpracovalo kusé bojové nařízení pro výsadek a tankový svazek. Tato činnost trvala 60 minut. Organizace součinnosti na VS svazu za účasti velitele výsadku a směrového důstojníka k tankovému svazku proběhla za 30 minut. Příprava výsadkového praporu k plnění nového úkolu trvala 240 minut. Cesta velitele výsadku zpět na své VS 30 minut. Plánovaná trať letu s výsadkem do prostoru vysazení 70 minut. Celkem bylo v daném případě potřeba 430 minut. To znamená, že pro použití taktického výsadku na nový, neplánovaný úkol bude třeba počítat 7 až 8 hodin času od vydání rozhodnutí velitelem svazu o jeho použití. U operačního výsadku se tento čas prodlouží o další 2 až 4 hodiny, podle velikosti jednotky a vzdálenosti odletových letišť od míst vysazení.

Dosavadní metody práce štábů pozemních jednotek při součinnosti s výsadky jsou velmi zdoluhavé, školské a většinou zastaralé a jdou na úkor přípravy výsadkových jednotek pro boj. Uvedl jsem formy práce, které potřebují ověřování v praxi, další zlepšování a výměnu zkušeností.